

Sprawozdanie z działalności Sekcji Demografii Historycznej Komitetu Nauk Demograficznych PAN za rok 2012

opracował Piotr Rachwał

W 2012 roku odbyło się pięć posiedzeń naukowych, w każdym z nich brało udział średnio 16 osób. Uczestnicy spotkań reprezentowali ośrodki naukowe z Białegostoku, Krakowa, Lublina, Ostrawy (Republika Czeska), Poznania, Szczecina, Warszawy i Wrocławia.

Stałymi punktami posiedzeń Sekcji były referaty i komunikaty naukowe, sprawy wydawnicze, a także informacje o nowościach wydawniczych z zakresu demografii historycznej i nauk pokrewnych. W październiku członkowie Sekcji podjęli decyzję o jej przekształceniu w Zespół badawczy.

7 lutego 2012 roku prof. Radosław Gaziński i dr Paweł Gut wygłosili referat *Historische Büchleins i Geheime Finanz Bücher jako źródło do dziejów społeczeństwa miejskiego na Pomorzu Pruskim w II połowie XVIII wieku*. Źródła omówione przez referentów zawierają między innymi informacje na temat stanu ludności oraz jej struktury. Odpowiednie dane statystyczne były dostarczane przez magistraty na polecenie radców podatkowych administrujących dystryktami podatkowymi. Istotą powstania zaprezentowanej serii była potrzeba rejestracji dochodów i możliwości (potencjału) ekonomicznego ośrodków miejskich leżących na Pomorzu Pruskim.

3 kwietnia 2012 roku dr Piotr Guzowski wygłosił referat *Czy Czarna Śmierć dotknęła Królestwo Polskie?* Po obszernym omówieniu literatury przedmiotu, a także na podstawie wstępnych wyników własnych dociekań stwierdził, że nie da się jednoznacznie potwierdzić lub odrzucić hipotezy o pojawieniu się dżumy w Polsce w 1348 roku.

Na tym samym posiedzeniu dr Marzena Liedke przedstawiła komunikat *Skutki morowego powietrza w Słonimiu na podstawie „Regestru spisania domów odumarłych w mieście Słonimie w roku 1630”*. Komunikat przybliżył zebranym niepublikowane do tej pory źródło informujące o stratach ludnościowych spowodowanych morowym powietrzem w 1630 roku.

5 czerwca 2012 roku dr Dariusz Chojecki zaprezentował *Topodemograficzny atlas gmin i obszarów dworskich Pomorza Zachodniego w 1871 roku*. Atlas opracowali dr Dariusz Chojecki i prof. Edward Włodarczyk. Prace badawcze nad wydawnictwem trwały kilka lat i były prowadzone przez kilka zespołów. Baza danych zawiera informacje o 4600 zidentyfikowanych i zlokalizowanych siedzibach gmin i obszarów dworskich. Każdemu obiektowi przypisano współrzędne geograficzne. Tak przygotowany materiał źródłowy posłużył do publikacji 37 map tematycznych w skali 1 : 500 000.

16 października 2012 roku mgr Dominik Szulc przedstawił referat *Zastosowanie rejestracji metrykalnej zgonów w badaniach krypt i cmentarzy przykościelnych na przykładach z archidiecezji lubelskiej i zawichojskiej z XVII–XVIII wieku. Możliwości i perspektywy*. W wystąpieniu omówiono kolejno: terytorium, przepisy regulujące pochówki oraz zasób najstarszych ksiąg zgonów z omawianego obszaru. Zasadniczą część wystąpienia dotyczyła możliwości wykorzystania informacji

o miejscu pochówku, zapisanych w księgach zgonów, do lokalizacji podziemnych krypt kościelnych.

W kolejnym punkcie posiedzenia, przewodniczący Sekcji prof. Cezary Kukło poinformował zebranych o zmianach w strukturze organizacyjnej PAN. Jednym z efektów reorganizacji była likwidacja jednego ze szczebli tej struktury, mianowicie sekcji. W związku z powyższym, prof. C. Kukło poddał pod głosowanie wniosek o przekształcenie Sekcji Demografii Historycznej w Zespół Demografii Historycznej, działający nadal przy Komitecie Nauk Demograficznych PAN, wyznaczenie nowych celów i zadań badawczych oraz zmianę składu osobowego Sekcji. Uczestnicy posiedzenia przegłosowali proponowane zmiany.

Na omawianym spotkaniu podjęto także dyskusję nad demografią historyczną w programie naukowym XIX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Szczecinie.

4 grudnia 2012 roku wygłoszono dwa referaty. Jako pierwszy wystąpił dr Dariusz Chojecki charakteryzując *Postawy prokreacyjne Polek katoliczek w ewangelicko-niemieckiej krainie Pomorza Zachodniego w dobie wojny i pokoju (1910–1929)*.

W drugim referacie tego dnia, *Sieć rodzinna polskiej elity IX–XXI wieku jako przedmiot badań i narzędzie badawcze*, dr Marek J. Minakowski zaprezentował efekty swoich wieloletnich badań nad herbarzem Adama Bonieckiego oraz genealogią potomków Sejmu Wielkiego.